

ВСТУП

На сучасному етапі головним продуктом освітньо-педагогічного виробництва стає особистість, громадянин, професіонал. Водночас, соціально-економічні процеси трансформації, які відбуваються в Україні, супроводжуються кризовими явищами, що стають підґрунтям складної ситуації вибору пріоритетів, засобів адаптації, цінностей, форм суспільної поведінки. В цих умовах важливою функцією навчального закладу є створення дієвої системи мотивації студентської молоді до самоактуалізації, яка передбачає прагнення вдосконалення в професійній сфері з метою реалізації, в майбутньому, ефективної діяльності.

Професійний розвиток особистості – це процес визначення і розвитку її природних задатків та здібностей, цілеспрямованої професійної орієнтації (увідповіднення особистісних психолого-фізичних якостей вимогам професії) і формування адекватних знань, навичок і вмінь, ціннісних орієнтацій, набуття практичного досвіду в обраній професії, а також постійне вдосконалення своєї майстерності. Виявлення гуманістичних аспектів професійної педагогіки засобами інтеграції знань, умінь та цінностей для формування творчої особистості фахівця з повноцінними професійними знаннями й умінями, цілісним світоглядом та системою загальнолюдських та професійних цінностей є одним із найперших завдань сучасної педагогіки.

Сформованість професійної мобільності у випускників ВНЗ і ПТНЗ є важливим показником успішності і навчального закладу, і роботодавця, який бере на роботу молодого фахівця. Перед освітньою галуззю постають завдання не лише підготовки освічених громадян, а й створення генерації суспільно активних, творчих особистостей, які спроможні впливати на суспільний прогрес завдяки особливому способу мислення, своїй креативності. Потреба в таких особистостях з дослідницько-інноваційним типом мислення, який визначає ключові компетентності сучасної людини, нині зумовлює стратегічні напрями розвитку освіти в Україні.

Одним із важливих завдань є сприяння розвитку людей, здатних до нарощування творчого доробку у всіх галузях людської творчості, яка є відповіддю на щораз більшу складність і динаміку соціального життєвого середовища людини. Компетентнісний підхід зорієнтовує освіту на формування тих чи інших компетенцій, тобто засвоєння знань та способів практичної діяльності, набуття відповідного досвіду, а також формування системи цінностей. Диференціація та інтеграція у навчальному процесі, окрім специфічних дидактичних особливостей, мають загальні закономірності та співвідношення, які існують між науковими знаннями.

Актуальною проблемою сучасної педагогічної науки є розроблення сучасної системи контролю якості професійної підготовки фахівців у вищих технічних навчальних закладах. Діалогізація навчання у виші сприяє формуванню Я-концепції студента як особистості та майбутнього фахівця. Студент не повинен залишатися

об'єктом педагогічного впливу, йому необхідно стати повноправним суб'єктом діяльності. Ідея рівноправності, значущості особистості студента під час педагогічної взаємодії знаходить відображення у підвищеній увазі до діалогу, який все частіше визнають провідною формою педагогічного спілкування.

Сьогодні формується нова система цілей освіти, досягнення яких має забезпечити адекватний характер її розвитку. Своєю чергою, сучасні завдання системи освіти передбачають розвиток змісту освіти і педагогічних технологій, що застосовуються у навчально-виховному процесі, а також розвиток технологій управління освітою.

Особливо важливого значення набуває сьогодні в контексті Болонського процесу підготовка фахівців до іншомовного спілкування, оскільки володіння іноземною мовою є важливою умовою для налагодження міжнародних ділових контактів, створення спільних підприємств, інтенсифікації професійної взаємодії із закордонними колегами, а також, як зазначено в Болонській конвенції, для мобільності студентів, викладачів та дослідників з метою доступу до можливості здобуття освіти, проведення досліджень, викладання та стажування в Європейському регіоні.

Інтеграційну роль у формуванні особистості має світогляд. Важливість формування духовного потенціалу в дітей обґрунтована тим, що, як зазначають науковці, дитина народжується з інстинктивним бажанням зрозуміти саму себе і світ довкола себе. Якість проєктованих технічних систем, їхня ефективність багато в чому зумовлені особистісними характеристиками людей, які володіють індивідуальною активністю, оцінкою успішності виконуваної роботи, спираючись на суб'єктивне розуміння сенсу своєї діяльності. Водночас, історичне дослідження розвитку науково-педагогічної діяльності, присвячене достатньо тривалому періоду (одне-два століття), у вищому навчальному закладі дає змогу розглядати цей навчальний заклад як репрезентативну вибірку для узагальнення досвіду та прогностичного педагогічного моделювання, що можна використовувати в сучасних умовах та поширювати на інші навчальні заклади.

Монографію підготував науковий колектив на чолі з Ю. М. Козловським (загальна редакція, розділ 2). У написанні дослідження брали участь: В. Л. Ортинський (1.1, 1.2), В. О. Вихрущ (5.1, 5.2, 5.3, 5.4), П. І. Сікорський (4.1), Л. Л. Сушенцева (3.1), Р. І. Швай (3.3, 3.4, 3.5), І. С. Колодій (4.3, 4.4), Т. М. Горохівська (1.4), Л. В. Дольнікова (4.2), О. М. Ієвлев (3.2), М. М. Мицишин (1.3), Г. Й. Шевчук (5.5), І. М. Ключковська (6.1), Т. О. Шаргун (6.3), Б. С. Сливка (6.2), О. І. Медведєва (6.4)

Монографію адресовано викладачам, науковцям, аспірантам, магістрантам, студентам, менеджерам освітньої системи вищої професійної школи та всім, хто цікавиться сучасними проблемами професійного розвитку особистості.